
Публикуван на: 23-11-2007

Източник: [Портал Европа](#)

Букурещ, Иван Радев, вестник “Монитор”.

Президентът зове към прочистване на политическата класа.

Тази неделя румънците са изправени пред двоен избор. Те ще трябва да решат кой да представлява интересите им в Европейския парламент и дали националният парламент да продължи да се избира по досегашната пропорционална система, или от догодина депутатите да се излъчват мажоритарно. На изборите и на референдума ще се гласува в различни избирателни секции, които обаче ще се помещават в една и съща сграда. Ще бъдат създадени и отделни избирателни комисии, които да обслужват двата вота.

Подобно на много други явления в съвременния румънски политически живот, съчетаването на

избори и референдум

до голяма степен е резултат от проточилия се конфликт между президента Траян Бъсеску и премиера Калин Попеску Търчану. През пролетта противниците на Бъсеску успяха да свикат референдум за отстраняването от длъжност на държавния глава. Референдумът не свали президента, но отложи евроизборите, първоначално предвидени за май. Сега дойде ред на Траян Бъсеску да организира допитване до народа с мотива, че е необходимо прочистване на политическата класа.

Президентът предлага от следващите избори нататък депутатите да се избират както се избират кметовете. Това ще рече, че партиите вече няма да изготвят листи с кандидати, а страната ще бъде разделена на едномандатни райони, чийто брой ще е равен на този на депутатите. В парламента ще влиза кандидатът, събрал поне 50% плюс един от всички подадени гласове в съответния район. В случай че няма такъв, първите двама кандидати отиват на балотаж. Според Траян Бъсеску

въвеждането на мажоритарен вот

ще попречи на хора, които са се дискредитирали пред обществото, да влизат в парламента под прикритието на партийните листи и в резултат ще доведе до прочистване на политическата класа. Румънците са призовани да подкрепят предложението с лозунга "Хайде да почистим" и плакати, от

които се усмихва президентът Бъсеску с метла в ръка.

Всъщност въвеждането на мажоритарната изборителна система, поне ако се съди по декларациите им, е подкрепяно от почти всички парламентарни сили в Румъния. Мярката има и широка обществена подкрепа, заради което Бъсеску бе обвинен, че чрез насрочването на референдум по този въпрос в деня на изборите за евродепутати, цели единствено да повиши изборния резултат на демократическата партия, чийто лидер бе самият той, преди да заеме президентския пост. Съмненията в тази посока се подкрепят и от факта, че дни преди Бъсеску да насрочи плебисцита, правителството чрез специална процедура прие закон за въвеждането именно на мажоритарния вот.

Държавният глава

обаче отказа да подпише закона с мотива, че предложената от правителството "Търичану" система не е изцяло мажоритарна. Основната разлика между двете системи е в това какво се случва, когато в даден район победи кандидат, чиято партия не е прескочила 5-процентовата изборителна бариера. Според варианта на правителството в такъв случай депутатското място се заема от следващия по резултат кандидат, а според този на президента от такъв район не се излъчва представител и така броят на депутатите намалява. Социологическите проучвания обаче показват, че по-голямата част от изборителите не осъзнават разликата между предложението на президента и това на правителството.

За социолозите няма съмнение, че мнозинството от онези, които ще участват в референдума,

ще подкрепят промяната

на изборителната система, още повече че никой от водещите политици засега не е поел риска публично да защити действащата в момента пропорционална система. Това обаче далеч не означава, че приемането на президентското предложение е сигурно, тъй като за признаването на резултатите от референдума за валидни е необходимо в него да вземат участие поне половината плюс един от имащите право на глас. А практиката показва, че подобна мобилизация е трудно постижима.

свен това не е съвсем ясно колко са имащите право на глас. И тук противоречията между двамата първи мъже в държавата си казват думата. Според Министерството на вътрешните работи румънците с право на глас са над 18 милиона души, а според Националния статистически институт - малко повече от 17 милиона.

Разликата от близо 1 милион души

може да се окаже решаваща при определянето на валидността на резултатите от референдума. Разбира се, от президентския лагер подкрепят тезата на Националния статистически институт, а онези, които по една или друга причина желаят неуспеха на инициативата на Бъсеску, настояват, че релевантни са данните на МВР.

Въпреки че в този случай не е обвързана с признаването на резултатите, активността е важна и при изборите за Европейски парламент. Известно е, че в нито една европейска страна хората не се тълпят пред урните, когато трябва да решат кого да изпратят в Страсбург, но на масовостта на участието в тези избори се гледа като на показател за ангажираността на населението на съответната държава с проекта за Обединена Европа. Още повече че Румъния е новоприсъединила се страна и е важно какво послание ще изпрати към останалите членки на съюза.

Заместник-председателят на Партията на европейските социалисти Ян Маринус Виерсма заяви наскоро, че според данните, с които разполага, едва 15% от румънците имат намерение да упражнят правото си на глас на тези избори. Виерсма обясни очакваната

липса на интерес сред избирателите

с яростните вътрешнополитически борби. Ако прогнозата на социалиста се потвърди, това ще означава, че активността на румънците ще е доста по-ниска не само от средната за ЕС (45,5%), но и от тази за новите страни членки (26%), както и от избирателната активност на изборите за Европарламент в България (28,6%).

На фона на тези песимистични прогнози изглежда странна активността на партиите, които в желанието си да привлекат гласоподаватели, са окичили с билбордове и транспаранти не само Букурещ и другите големи градове, но дори и селата. Темата "избори" е централна и за местните медии, но изглежда не и за повечето граждани, чието съзнание е заето с други проблеми. Питам Себастиан, 20-годишен студент от Букурещ, дали ще гласува в неделя.

"Тази неделя ли са изборите?"

учудено ми отвърща той. После добавя, че все пак възнамерява да отиде да гласува, защото смята, че ако в Страсбург бъдат изпратени компетентни хора, те могат да направят повече за Румъния, отколкото депутатите от националния парламент в Букурещ. Затруднява се обаче да ми обясни с какво точно мисли, че могат да допринесат за просперитета на Румъния 35-имата нейни представители в Европейския парламент.

Въпросът, който затруднява моя млад събеседник, е с повишена трудност и за политическите партии, които и в случая на Румъния, се оказаха в невъзможност да обяснят на избирателите си как точно ги засягат европейските теми и пренесоха кампанията върху далеч по-податливите на

обещания и популизъм

вътрешнополитически теми като пенсии и заплати. Едва ли е случайно, че правителството избърза и вместо от 1 януари догодина, както бе предвидено, увеличи от 1 ноември пенсиите с 30%, като обеща още 20% от Нова година. Или пък, че точно през този месец бе договорено минималната заплата от следващата година да нарасне до 500 леи (около 300 лева).

Въпреки цялото това старание, според социологическите проучвания Национално-либералната партия на премиера Търичану е едва трета в предпочитанията на избирателите и ще получи едва

около 9,5% от гласовете. Далеч пред нея са Демократическата партия с 33,5% и Социалдемократическата с 25 на сто от предпочитанията. Социолозите посочват, че освен трите големи партии в Европейския парламент свои представители със сигурност ще изпратят още националистите от "Велика Румъния" (5,9%) и популистите от "Нова Генерация" на собственика на ФК "Стяуа" Джиджи Бекали.

Шансове да прескочат

избирателната бариера имат още Демократичният съюз на унгарците в Румъния, Либерално-демократическата и Консервативната партия.

Едно нещо обаче е ясно - които и да са първите пряко избрани евродепутати от Румъния, те ще имат на разположение малко повече от година да осъществят замисленото, тъй като през 2009 г. във всички страни от Евросъюза ще се състоят избори, с които ще бъде подменен настоящият състав на Европарламента.